

Referat fra møte i Kringkastingrådet 15.12.05

Kjellbjørg Lunde ledet møtet, som ble holdt i møterom 7/8 i Radiohuset på Marienlyst.

Publisert: 24/1-2006 15:14

Dagsorden:

0900 Avspillinger

0930 NRK og kriminaljournalistikken

Fokus på NOKAS-saken og prioriteringer i forhold til det øvrige nyhetsbildet samt endringene i Vær varsom-plakaten

Innledninger ved distrikts- og nyhetsdirektør Gro Holm og innenrikssjef Solveig Tvedt

1100 Evaluering av Kringkastingrådets virksomhet 2002-2005

Innledninger ved kringkastingssjef John G. Bernander og rådsleder Kjellbjørg Lunde.

1200 Lunsj

1300 Programdrøfting: Brennpunkt-programmene om NOKAS-etterforskningen og Mehamnulykken

Programdirektørens orienteringer

Kringkastingssjefen orienterer

Eventuelt

Til stede fra rådet: Hallgrim Berg

Thorbjørn Bratt

Asta Brimi

Svein Brurås

Roy Jacobsen

Randi Karlstrøm

Hanne-Grete Brommeland Larsen

Paul Leer-Salvesen

Magne Rommetveit

Olaf Skogmo

Solveig Torsvik

Til stede fra NRK: Kringkastingssjef John G. Bernander

Distrikts- og nyhetsdirektør Gro Holm

Programdirektør Tormod Kjensjord

Radiosjef Øyvind Vasaasen

Programdirektør Vidar Nordli-Mathisen

Finans- og adm.direktør Tore Olaf Rimmereid

Innenrikssjef Solveig Tvedt

Til stede fra sekretariatet:

Rådssekretær Leif Stavik

Referent Vetle Daler

NRK og kriminaljournalistikken

Gro Holm og Solveig Tvedt innledet om kriminaljournalistikk i NRK generelt og NOKAS-saken spesielt. Se vedlagte presentasjoner.

– Vi lærte mye av Rocknes-saken, spesielt når det gjelder å få reportere fort på plass. Når det gjelder NOKAS-saken, har vi hatt en stor og bred men samtidig nøktern dekning. Vi vil helst unngå amerikanske tilstander og unødvendig opphaussing, sa Solveig Tvedt, som også fortalte at NRK legger vekt på saklighet i dekningen. – Vi er for eksempel ikke opptatt av de tiltaltes påkledning osv. Og vi filmer kun de av de tiltalte som ønsker det. Alt i alt har vi hatt færre toppsaker enn andre på denne saken. Vi

prioriterte f.eks. valget høyere. Og kanskje er det mindre interesse blant folk flest enn det media ønsker å tro også rundt denne saken, sa Solveig Tvedt.

– NRK har klart denne balansen ganske godt. Men Rådet burde reflektere litt over dimensjoneringen, mente Kjellbjørg Lunde. – Det begås relativt få drap i Norge, men folk får et helt annet inntrykk gjennom media. Folk tror rett og slett at vi har større og mer brutal kriminalitet enn det som er tilfellet. NRK må være med å balansere dette bildet, sa hun. Paul Leer-Salvesen var delvis enig. – Men jeg ønsker ikke mindre kriminaljournalistikk. Jeg ønsker mer analytiske saker enn tabloidpressen. Det trenger ikke å være så actionrettet, men heller satt i sammenheng, sa Leer-Salvesen, og fortsatte: Når det gjelder mytebildene som media skaper, er det faktisk sånn at det er 10 - 20 % færre drap i Norge i forhold til for 15-20 år siden. Æresdrap få stor oppmerksomhet, men hva med de 20 norske mennene som tar livet av damene sine hvert år? Og vi har 15 ganger flere selvmord enn drap, og dette fortjener mer oppmerksomhet. Men dette må være i form av forsiktig gravejournalistikk, sa han. – Når det gjelder identifisering, blir det kunstig hvis NRK ikke identifiserer når alle andre gjør det. Men når man er først ute med å identifisere, knuser man to familier hver eneste gang. Husk på det, sa Paul Leer-Salvesen.

– NRK har en grundig håndtering av kriminalsaker, og NRKs rolle er svært viktig når det gjelder å nyansere mytebildet som Kjellbjørg og Paul trekker opp, supplerte Solveig Torsvik.

– NOKAS-saken er svært medievennlig fordi den inneholder så mange elementer. Noen medier drar andre med seg. Det er ikke sikkert det er vesentligheten for samfunnet som er viktigst her, sa Svein Brurås. – Krimjournalistikken har endret seg fra referatjournalistikk til å ligge i forkant, og nærmest være deltakende i etterforskningen. Lekkasjer er i stor grad med på å gjøre dette mulig. Ulempen er at journalistene kan bli brukt av aktørene, at uavhengigheten blir satt på spill, mente Brurås, og fortsatte: – Da TV 2 sendte lydopptak fra NOKAS-ranet var informasjonsverdien liten, men det ble bra TV av det.

– Når det gjelder identifisering, går utviklingen raskt. Andre kanaler setter dagsorden, og det går i retning av total identifisering i de fleste saker. Jeg tror ikke NRK kan unngå å være med på den karusellen, mente Thorbjørn Bratt. – Allmennkringkasteren skal være mer opptatt av andre sider enn av det mest spektakulære. Når det er sånn at gatevolden går ned og økonomisk kriminalitet øker, synes jeg dette får altfor lite fokus, sa Bratt.

Hanne-Grete Brommeland Larsen var på sin side skeptisk til å intervjuer tiltalte når de ønsker å stå fram. Hun var også skeptisk til større fokus på selvmord. – Jeg er redd for smitteeffekten. Vær meget varsomme og tilbakeholdne med dette, var hennes råd.

– NRK er best på NOKAS, fastslo Roy Jacobsen. – Men jeg håper dere har i bakhodet dette med dimensjoneringen, og romantisering og idealisering av forbryterne. Det er også en tiltagende tendens til at advokater presederer uimotsagt på skjermen. Her er det viktig med journalister som kan jus, sa Roy Jacobsen, som anbefalte NRK å være mer analytiske og ha større fokus på å sette ting i sammenheng.

– Også tabloidene har kommentarer, men hovedinntrykket dannes gjennom de store oppslagene. Tilsvarende danner NRKs hovedsendinger inntrykket av hva NRK legger vekt på, sa Kjellbjørg Lunde. – Når det gjelder lekkasjer, er kildekritikk viktig. Det er mange dyktige påvirkere der ute, så det gjelder å ikke la seg bruke, sa hun.

– Vi kan bli bedre, og vi vil gjerne være best på analyse. Her har vi flere flater å spille på – eksempelvis Redaksjon EN, Dagsnytt 18, Her og nå, sa Solveig Tvedt, og fortsatte: – Når det gjelder selvmord, har vi fortsatt en høy terskel, og vi omtaler bare helt spesielle saker.

– I kriminalsaker skal vi være forsiktige med å granske fortiden til gjerningsmenn, sa Gro Holm. – Det har dekket godt, er etnisk basert kriminalitet. Det har en politisk side, og det er nok en viss overrepresentasjon. Annen krim som ikke er så spektakulær blir litt underdekket. Småskala- og ungdomskriminalitet kan vi bli bedre på, sa Holm. – Når det gjelder økonomisk kriminalitet og korrupsjon, er dette tidkrevende saker. Her er Dagens Næringsliv best. Jeg tror ikke vi kommer dit. Men vi har Brennpunkt som vår spydspiss, sa Gro Holm, som takket for innspill fra Rådet. – Disse tar vi med oss, sa hun.

Evaluering av Kringkastingrådet virksamhet 2002-2005

– Kringkastingrådet er unikt internasjonalt, og jeg mener det er et sunt trekk ved NRK at vi har et slikt forum, innledet John G. Bernander. – Siden 2002 har vi lagt større og større vekt på hovedlinjene i programvirksomheten. Mengden av klager bli mindre, samtidig som publikumssenteret vårt i Mo i Rana

får 30 000 henvendelser pr år, sa Bernander, og fortsatte: – Vi opplever stadig oftere forvirring om hvilken kanal folk har sett programmene på. En stor del av klagehenvendelsene til Mo dreier seg om TV 2-programmer og andre kanaler. Men klager er fortsatt viktige for rådet. NRK kan oppfattes som maktarrogant; derfor er det viktig med et slikt institusjonalisert vox populi. Jeg har registrert to nye trekk i denne rådsperioden: Mer fokus på hovedlinjer og flere eksterne innledere. K-sjefen blir litt betenkt av det siste, men vi har hatt gode debatter. Det er en mangel på fora hvor medieutviklingen blir diskutert, og denne funksjonen fyller Kringkastingsrådet. Men rådet må ikke gå for langt utenfor mandatet- vi vil ikke svare for utviklingen i hele medielandskapet. Men det er nyttig og viktig at noen stiller oss til ansvar. Kringkastingsrådet tvinger oss til selvevaluering, sa Bernander.

– Det er en krevende oppgave å sitte i Kringkastingsrådet, særlig fordi vi ikke har noen beslutningsmyndighet. Det betyr at vi må fylle rollen med meningsinnhold, sa Kjellbjørg Lunde, som la vekt på at Rådet er avhengig av et godt samspill med NRK og et godt fungerende sekretariat. – Jeg har lært mye i min tid i Kringkastingsrådet, og har fått nye synsvinkler på ting. Mange har meninger om NRK. Jeg vil gjerne takke dem som bryr seg såpass at de skriftliggjør og sender inn.

– Jeg har ofte tenkt at vi har mange gode diskusjoner og at jeg er imponert over det NRK presterer. Det gir ofte mye å være på møtene. Andre ganger har jeg lurt på hva i all verden jeg gjør her, sa Randi Karlstrøm, som mente at deltakelsen i rådet totalt sett har vært meget meningsfylt. – Jeg synes debattene her ofte fortjener et større publikum. Jeg synes derfor at f.eks. distriktsprogramrådene bør inviteres oftere. NRK bør dessuten diskutere seg selv mer åpent på lufta. Hva med en reality-serie fra nyhetsredaksjonen? foreslo hun. – Når det gjelder eksterne innledere, synes jeg det har vært vellykket.

– Jeg har også lært mye og har hatt mange gode aha-opplevelser her, sa Asta Brimi. – Jeg er imponert over medarbeiderne i NRK og forholdet medarbeidere-ledelse. Dere har betryggende og gode arbeidsmetoder. Jeg setter dessuten pris på gode referater fra møtene, sa hun.

Også Paul Leer-Salvesen var fornøyd med utviklingen i rådet. – Det er et bedre klima for mediekritikk nå enn for 10 år siden, mente han. – Spørsmålet er hvor langt vi skal gå - er vi i ferd med å bli en etisk komite? For øvrig synes jeg NRK har brukt dette forumet lite proaktivt. Og rådet må bli litt mindre servilt overfor den store institusjonen, sa han.

– Jeg synes det er fint å kunne være med å pleie NRK ved å være til stede i rådet, sa Hallgrim Berg. – NRK er anstendig, klokt, underholdende og balansert. Og institusjonen har hatt godt av konkurranse. De henvendelsene jeg får fra folk, går helst på at det er for mye "dunk-dunk-musikk", pøbelaktig og infam humor og dårlig språkbruk. Ellers synes jeg NRKs nyhetsavdeling som premissleverandør står langt til venstre i politikken. Man tar farge i vinklinger og er hele tiden mot arbeidsgivere og kapitalister i sine reportasjer. Dette bør dere være bevisst på, sa Berg, som også mente at islamsk fundamentalisme er et område NRK burde ta bedre tak i. Solveig Torsvik var ikke enig. – Jeg setter pris på at vi opplever virkeligheten helt forskjellig, sa hun. – Det er mange gode grunner til å opprettholde dette rådet, for eksempel det distriktpolitiske aspektet. Det er kloke og flinke mennesker som stiller opp her. Det jeg savner, er noen yngre medlemmer – NRKs rolle framover handler om å knytte til seg unge lyttere og seere som ikke har det samme forhold til NRK som vi på 50 har, sa hun.

– NRK har en spesiell rolle i en tid med nye medievaner og ny teknologi som jeg håper kommer til å fortsette, sa Hanne-Grete Brommeland Larsen. – Jeg håper ikke NRK lar seg påvirke så mye fra kommersielle kanaler. Det er bra med nyskaping, men man må ikke nødvendigvis flytte grenser. Det er viktig at NRK fortsatt har sine etiske retningslinjer i bunnen, mente hun.

– Vi har hatt viktige og gode debatter i rådet og fått gode innføringer i NRKs drift og planer. Vi er dessuten NRK-ambassadører rundt omkring i landet, påpekte Magne Rommetveit. – NRK er en utviklingsorientert organisasjon, ikke bare markedsorientert. Og jeg har inntrykk av at dere lytter til rådene som kommer herfra, sa han.

– Jeg føler at jeg er med i to kringkastere ved både å sitte i Kringkastingsrådet og i rådet for Sameradioen, sa Olaf Skogmo, som også hadde lært mye i sin periode i Rådet. – Jeg møter ikke som ekspert, men for å formidle min og lytternes og seernes mening. Og det føler jeg at jeg har fått gjort. Jeg har en følelse av å ha vært med på noe viktig, sa han.

– Jeg kan love flere spennende debatter også framover. Også fordi vi kommer til å legge fram flere saker fra ledelsens side, avsluttet John G. Bernander.

Programdrøfting

Brennpunktprogrammet om NOKAS-etterforskningen

Faktasjef Lars Kristiansen redegjorde for bakgrunnen for Brennpunkt-dokumentaren om Christer Tromsdals rolle som politiinformant i NOKAS-saken.

– Dette har vært en omfattende prosess med mange involverte på redaktørplan. Dette startet ved at vi på sensommeren i fjor ble kontaktet av en journalist vi har samarbeidet med tidligere. Det skjer bare unntaksvis at vi går utenfor huset når vi gjør slike saker, men denne journalisten hadde tilgang til informasjon rundt operasjonen med å spore opp NOKAS-pengene. Vi innledet et uformelt samarbeid med selskapet hans. Allerede da var det klart at vi ikke ville blåse Christer Tromsdal som kilde. Før jul endte operasjonen med at Tromsdal ble skutt i benet. Hans identitet var fortsatt ikke kjent i hele miljøet, så av hensynet til hans sikkerhet valgte vi å ikke publisere noe på det tidspunktet. Senere på våren presset Tromsdal selv på for å få publisert. Da mente han at operasjonen ikke var noen hemmelighet lenger. I mai fikk vi bekreftet at miljøene var kjent med Tromsdals rolle, så da tok vi journalisten og selskapet hans inn til oss og satt vår mann, Arne O. Holm, på saken. På slutten av sommeren ønsket Tromsdal ikke lenger publisering. Vi var i ferd med å ferdigstille, og vurderte om publisering ville bidra negativt til hans sikkerhetssituasjon, noe vi fikk avkreftet gjennom en rekke møter med ham selv og hans kontaktpersoner ved Oslo politidistrikt. Vi lovet å varsle politiet ved eventuell publisering. Vi viste også politiet vårt materiale. Både Bernander og Vidar Nordli-Mathisen har hatt møter med politiet underveis. Noen av opptakene er gjort med skjult kamera, men vi satte som en absolutt forutsetning at vi ikke skulle gripe inn i politiets arbeid. Når det gjelder vesentlighet, ble det tidlig klart for oss at slik bruk av politiagenter ikke har vært vanlig å bruke i Norge, og vi mener derfor at dette er forhold det er viktig at offentligheten vet om.

Kristiansen overlot deretter ordet til kringkastingssjef John G. Bernander.

– Brennpunktprogrammet er sendt, og den inngripen namsmyndighetene foretok, ble påkjært av oss. Det tok da drøye fire-fem uker før kjæremålet ble avgjort, og resultatet ble at man ikke tok stilling til kjæremålet fordi sakens gjenstand var borte - i den forstand at programmet var sendt. Vi mener at det hadde vært en fordel om kjæremålsretten også hadde vurdert grunnlaget for å fastsette forbudet, men det går kjæremålsretten overhodet ikke inn i. En av grunnene til det, er at det har kommet en anmeldelse mot NRK. Formell status på det er at kringkastingssjefen er siktet, og det er en etterforskning i gang.

Når det gjelder programmet, er dette et av Brennpunkt-programmene vi har brukt mest ressurser på og fulgt over lengst tid. Dette er ganske eksplosivt stoff. Jeg skal forholde meg til to ting: Valg av tidspunkt for publisering, og den endelige beslutningen om å publisere, til tross for at det forelå et forbud fra namsmyndighetene. Hos oss var det tydelig at dette var riktig og viktig å publisere ut fra fire forhold: Det anskueliggjør politimetoder som det er samfunnsmessig riktig og viktig å få dokumentert, det andre var politiets medvirkning til å fremskaffe falske sykemeldinger for å få utsatt Tromsdals opptreden i retten, det tredje var hvor langt politiet er villig til å gå i forhold til risiko for informanten, og det siste er om opplysninger som fremkommer i dokumentaren kunne være relevante for NOKAS-rettsaken. Vår intensjon var å publisere forut for rettsaken. Politiet mente at publisering kunne medføre økt risiko, noe vi ba om ytterligere dokumentasjon på. Det fikk vi ikke. Likevel gikk vi ekstra runder med å sjekke kilder 100 % slik at vi var sikre på at miljøene kjente til Tromsdals identitet. Vi varslet politiet at vi ville publisere. Og vi var da selv direkte årsak til at det som ellers ville være et journalistisk viktig og riktig dokumentarprogram å få sendt, ble stoppet av namsmyndigheten ved midlertidig forføyning. Vi utsatte altså publisering flere ganger utfra det sikkerhetsmessige forholdet. Når vi kom så langt at namsmyndighetene la ned forbud, var ikke programmet ferdig. Namsmyndigheten hadde ikke sett det ferdige programmet og kjente ikke innholdet utover det de fikk opplyst via vitneprov. Vi følte oss etter dette såpass kneblet at vi følte at vi heller ikke kunne diskutere saken i våre andre nyhetssendinger. Når det gjelder kjennelsen, som nå er offentlig, var det bare ett eneste punkt som var avgjørende for forbudet, nemlig Tromsdals sikkerhet. Vi kunne ikke opplyse om våre kilder til retten, dermed hadde heller ikke dommeren samme innsyn som oss. Vi mener vedtaket var en rettslig feil avgjørelse, og en faktisk feil avgjørelse. Rettslig fordi beslutningen om å stanse sending av et ellers lovlig frembrakt viktig og adekvat program, ikke kan settes over ytringsfriheten i grunnlovens paragraf 100 eller menneskerettighetenes paragraf 10. Likevel valgte jeg å ta programmet av. I løpet av samme kveld og neste dag skapte beslutningen en voldsom debatt. Ulike presseorganer begynte da å spekulere i hvem dette mennesket var, med ganske mange ledetråder til hvem dette kunne være. Enhver som ville vite hvem denne mannen var, kunne finne det med det enkleste søk på nettet. De eneste som ikke kunne omtale dette, var oss - Norges viktigste nyhetskanal. Dette ble helt umulig for oss, derfor valgte vi å sende kvelden etter. Argumentet med Tromsdals sikkerhet i forhold til identifisering var jo nå falt bort. At retten legger ned forbud som blir oversett med henvisning til paragraf 100 er ikke noe nytt. Blant annet har TV 2 filmet domfelte i rettsalen uten lov, og siden blitt frikjent i Høyesterett for dette. Her ble ytringsfriheten gitt forrang i forhold til domstollovens bestemmelser.

Vi mener det var presseetisk riktig og viktig å få denne saken fram. Vi ser at utøvelse av pressefrihet i denne saken har fått de følger vi trodde den ville få i etterkant av programmet- blant annet på den måten at vi har kommet med enkelte opplysninger som ellers ikke ville blitt kjent og som er blitt brukt i

retten. Det har også blitt satt ned en SEFO-etterforskning av politiets metoder i forhold til Tromsdal i NOKAS-saken.

Er det alltid slik at hensikten helliger middelet? Selvsagt ikke. Men oppfølgingen av denne saken har styrket vår vurdering av at det var viktig og riktig å sende.

– Dette er ikke en klage på Brennpunkt, og jeg er uenig i kjennelsen. Men jeg vil gjerne ta opp et par av de etiske problemstillingene, sa Paul Leer-Salvesen i sitt forberedte innlegg.

– Programmet var utmerket, men et viktig spørsmål melder seg: Med hvilken rett setter en mediebedrift seg utover en rettslig kjennelse? En mulig måte å gjøre dette på, er ved å henvise til nødrettinstituttet. Men hvis dette skulle vært nødrett, måtte det ha vært en overhengende fare for at det skulle oppstå en farlig situasjon, og det ville være å trekke nødrettinstituttet for langt. Dermed gjenstår sivil ulydighet. Sivil ulydighet er en viktig del av etikken. Så hvis det eksisterer en tilstrekkelig grad av alvor i situasjonen åpner jeg for at både den enkelte journalist og en medieinstitusjon kan ta i bruk dette. Men hadde programmet en slik alvorlig karakter? Det forundret meg at sending av programmet bare vekket jubel i pressen - ingen spurte om det gjelder en lov for mediebedrifter og en for alle andre i samfunnet.

Kall en spade for en spade, dette var sivil ulydighet. Begrunn det hele moralsk og vær forsiktig med å begrunne dette juridisk, rådet Paul Leer-Salvesen.

– Dette var en strålende forelesning, sa Roy Jacobsen. – Jeg er like mye i tvil som Paul om det var riktig å sende dette eller ikke. Men jeg er ikke enig i at programmet var så bra. Det kritiske lyset rettes mot politiet. Formspråket her er uheldig, man ender med å lage et program som er mindre kritisk mot den ene parten enn den andre, sa han.

– Jeg har stor forståelse for at NRK ikke kunne leve med en slik forhåndssensur og at man ikke kunne sitte på et slikt materiale med såpass stor offentlig interesse. Dette var en typisk sensursituasjon i klassisk forstand - en statsmakt som går inn og sensurerer. Og at en redaktør da begår sivil ulydighet, synes jeg ikke er overraskende., sa Svein Brurås. – Det er mange sider ved programmet som kunne vært diskutert, blant annet dette med skjulte metoder. Men jeg mener det var riktig at programmet ble sendt, og på det tidspunkt det skjedde.

– Det som er mest uhyggelig her, er at det er umulig for allmennheten å forstå grunnlaget for rettens avgjørelse, sa Kjellbjørg Lunde, mens Randi Karlstrøm savnet litt mer for allmennheten om avgjørelsen. – Dette gikk fort unna, og det er ikke sikkert at allmennheten forsto hvorfor man sendte programmet.

– Jeg er sikker på at hvis politiet hadde deltatt i programmet, så hadde det blitt et mye bedre program, sa Vidar Nordli-Mathisen. – Problemstillingen i denne typen kritisk dokumentar, er ofte at den som er "tiltalt" ikke ønsker å delta.

– Det store moralske imperativ som påhviler oss alle sammen, er å fremme rett og hindre urett. I denne sammenhengen føler jeg meg ganske trygg på at det er nettopp det vi har gjort, sa John G. Bernander. – Vi skal ikke komme i en situasjon hvor formalregler og forhåndssensurering skal sette til side legitim kritikk av myndighetenes maktmisbruk, som vi mener å kunne dokumentere i dette Brennpunkt-programmet.

– Innspillene her illustrerer diskusjonene vi hadde i forkant. Her bruker politiet en utrent privatperson som agent i et spill der det brukes ulovlige metoder, og det gikk altså galt, så liv og helse er på spill, sa Lars A. Kristiansen.

Klage på Brennpunkt-programmet om Mehamn-ulykken

– Dette er et stort og vanskelig lerret, sa Lars A. Kristiansen, og han orienterte om de to Brennpunkt-dokumentarene om saken. Den første ble sendt i 2002. – Her brukte vi 30 vitner, to av dem anonyme. Den andre sendte vi høsten 2004. Der dokumenterte vi at et amerikansk spionfly oppholdt seg i området. Etter den første dokumentaren satte Stortinget ned en ny kommisjon, hvor de fleste av våre kilder blir tatt på alvor. Brennpunkt har altså gitt avgjørende ny kunnskap om ulykken. derfor mener vi dette var viktig og riktig å sende. Men Brennpunkt ble kritisert av kommisjonen. Vi har derfor oversendt et fylldig notat til Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite. I hovedsak dreier det seg om at Brennpunkt og kommisjonen har ulik oppfatning av kildematerialet. Hvis det faktisk var utenlandske militærfly i området ville det faktisk være ulovlig for myndighetene å gi oss riktige opplysninger. NRK har åpent sagt at det finnes formuleringer i dokumentaren som vi ville gjort mindre bastante i dag. Alt i alt mener vi at disse dokumentarene fyller journalistikkens oppdrag – vi ga en stemme til de som ikke ble hørt, og løftet fram sider som ikke var kjent i offentligheten. De kildekritiske vurderingene er gjort usedvanlig grundig, sa Kristiansen.

– Når det gjelder Brennpunktprogrammene, tenker jeg :-Hva er årsaken til at dette tas opp? sa Olaf Skogmo, som redegjorde for sin oppfatning av saken i et forberedet innlegg. – At folk ikke festet lit til kommisjonens konklusjon, er ikke overraskende. Det var også stor misnøye med at kommisjon nummer to var nesten identisk med den første. Så kom kommisjon nummer tre, som la fram rapporten nå i høst, men vitner føler fortsatt at de ikke blir trodd. I NRKs dokumentar ble det bekreftet at det var britiske militærfly i området. Dokumentaren satte ord på det mange følte - at vitneutsagnene ikke var undersøkt godt nok. I klagen som nå er kommet inn, uttaler klageren seg med sterke ord. Han mener at NRK har satt fram uheldige påstander. Han oppfordrer også NRK til offentlig å beklage sine påstander. Jeg har sett programmet flere ganger, men jeg vet ikke om klageren og jeg har sett det samme programmet. For jeg finner ikke noen av de gale uttalelsene han viser til. Jeg ser heller ikke at NRK har tatt standpunkt i saken. Programmet stiller spørsmål om hvorfor ikke vitneutsagnene ble tatt alvorlig. Dette er de samme spørsmålene folk flest har stilt seg. Disse fikk et plaster på såret gjennom Brennpunkts dokumentar. Min konklusjon er at jeg ikke vil være med på å pålegge NRK verken å beklage eller be noen om unnskyldning for det som er vist. Det var på sin plass at dette ble tatt opp, sa Olaf Skogmo.

– Jeg er enig med Olaf Skogmo – det er ikke dekning for å kritisere programmet, men det kan være grunn til å vurdere enkelte formuleringer og å vurdere presisjonsnivået, sa Kjellbjørg Lunde, som innstilte på at rådet ikke deler klagerens oppfatning.

– Her har NRK tatt en av journalistikkens viktigste oppgaver på alvor, nemlig å snakke den lille manns sak. Det ville være etisk uforsvarlig ikke å gi dem en stemme, sa Asta Brimi, som var enig med lederen i at klagen avvises.

– Det er ikke noe lettvint kildearbeid disse journalistene har gjort. Dette er grundig arbeid, og programmet fikk også en SKUP-pris, sa Svein Brurås. – En generell svakhet ved Brennpunkt-formate er imidlertid frykten for å være nyansert. Man kunne nok vært litt mindre bastant, mente han, og fortsatte: – Kommisjonens reaksjon på programmene overrasker meg – de ser Brennpunkt nærmest som en konkurrent. Hallgrim Berg var ikke enig. Han mente at NRK burde si seg lei for at Brennpunkt-programmet "Vanskelige vitner" har skap et inntrykk av at ansvaret for for Mehamn-ulykken ligger hos utenforstående norske og/eller britiske aktører, og at sannheten bak den tragiske ulykken bli holdt tilbake gjennom en bevisst dekkoperasjon. – NRK som opinionsdanner bør for ettertida vere enda nøyere med metodikk og sjeking av fakta. Det er en god arbeidsregel at premisser og indisierrekker skal føre fram til en konklusjon, og ikke omvendt, mente han.

– Brennpunkt har gjort en viktig jobb for Finnmark, sa Randi Karlstrøm, og henviste til en lang historie blant annet fra krigens dager hvor ting har kommet til overflaten etter lang tid.

– Det eneste som kan gi denne saken fred, er at noen innrømmer at det har vært en kollisjon, for det motsatte er ikke mulig å bevise, sa hun.

– Svein Brurås oppsummerte min følelse som redaktør. Brennpunkt er under forandring, og har en annen form nå enn for noen år siden. At kapteinen er frikjent betyr mye for de etterlatte. Og kommisjonen er et resultat av at Brennpunkt tok opp saken. Sånn sett har vi gjort en viktig jobb, sa John G. Bernander. – Det vi har gjort er å påvise at det skal ha vært alliert flytrafikk i området. Jeg mener denne dokumentasjonen var riktig å ta opp på nytt. Det var riktig journalistisk å sende dette. Som redaktør var det ikke min jobb å konkludere på samme måte som en domstol eller en kommisjon skal gjøre.

– Brennpunkt har aldri ment noe om en sammenheng mellom annen flytrafikk og ulykken. Men disse eventuelle flygerne kan jo vite noe om ulykken, og det er viktig, sa Lars Kristiansen.

– Når det er 30 vitner som har sett fly, så ville det være en unnlattelsessynd ikke å publisere selv om det ikke er bevis i kommisjonens øyne.

Olaf Skogmo var enig. – Det er ikke om å gjøre å slå fast at det har vært en kollisjon, men det handler om å ta på alvor at folk sier de har sett det de har sett. Jeg tror at den siste kommisjonen har sett dette bedre enn de forrige, avsluttet han.

Dette var siste møte for det sittende Kringkastingsrådet. Kringkastings sjefen takket Kjellbjørg Lunde for hennes innsats som rådsleder gjennom fire interessante år og markerte dette ved å overrekke den avtroppende lederen en vakker gave.

